

FOAIE LITERARĂ

Pentru redacție responsabilă :

LUCREȚIA RUDOW-SUCIU.

Apare o dată pe săptămână (Duminica).

PREȚIUL:

Pe un an . . . . 4 fl.

Pe jumătate de an 2 fl.

Pe un pëtrar de an 1 fl.

Pentru România și
străinătate 14 frc.

Editör și proprietar:

Dr. W. RUDOW.

Tibru, curgând domolit, ținut-a prin noapte de-alungul
Apele 'n friu, și murmurul atât de tăcut îl făcuse
Cum e pe lacul tăcut: și-asemeni de neted ca lacul
Apele lui s'au întins, ca să facă plutiri 'nlesnire.

Drumu-nceput și-l grăbesc pe luciū cu frēmēt de doină;
Lunecă bradul prin vad, iar undele 'n matcă se miră;
Codrii se miră 'mprejur, că ne-mai-vēzute vēd scuturi
Albe, cum fulgeră 'n riū, cum sbōră pestrīte corăbiī.

Nōptea deplină se duc; vislěză și ziua deplină,
Fac ocoliri îndelungi și trec pe sub bolte de sălcii,
Taie și-umbrōse păduri oglindate 'n răpaosul apei.

Sōrele 'n flacări stătea la mijlocul bolții senine,
Când de departe-au zărit cetatea, și case mărunte
Rari și sērace, pe care puterea cea grōznic'a Romei
Una cu cerul le-a fapt. Domnea 'n sārăcie *Evandru*.

Grabnic ei ciocul întorc și s'apropie 'n grabă de maluri.

Tocmai o zi de serbări rinduindu-și arcadicul rege,
Jertfe lui Hercule 'n crîng și zeilor jertfe făcuse,
Colo la margini de-orăș. Și Pallas, băiatul, acolo;
Tineri fruntași, cu tāmăie-afumând, și la mijloc sēracul
Stat de bătrini; și de sangele cald s'aburise pămîntul.

Dînsii vēdēnd rădicate corăbiī cum lunecă grabnic
Printre păduri cu 'ntunerec, cum vin cu tăcutele visle,
Staū și de spaimă 'nlemnesc și grăbit să ridică, lāsāndu-și
Mesele gōle. Dar Pallas le spune să nu-și contenēsca
Jertfa, și alērgă 'ndrāsneț spre maluri cu spada nălțată,

Și de departe din dél: „Voi tineri de-acolo, el strigă
Care nevoe vē pōrtă pe drumuri străine? Ce gânduri?
Cine și de-unde sînteți? Și cu cērtă veniți, ori cu pace?”

Tatăl Aeneas atunci de sus, de pe culmea corăbiī,
Pacīnică 'n mână rădicând o crēnga'a māslinului verde:
„Tineri din Troja tu veți, și vrājmași ai Latinilor sîntem,
Pentru că 'n loc să ne dee locaș, ne goniră cu fierul
Noi pe Evandru-l cătăm. Dă-i veste, și spune-i că tiner
Principi ai Trojei sosesc, ajutor și frăție cerēndu-i!”

Astfel de nume-auzînd, cu spaimă miratu-s'a Pallas.
„Vină, ori-cine să fii” a strigat „și vorbește cu tata!
Caselor nōstre 'nfrățit tu să fii, și ospete-al nostru!”
Māna 'ntîndēnd-o i-a strîns Trojanului māna cea 'ntînsă;
Plēcă spre crîng amindoī, și se suie pe cōstă bărbații.

Vorbele-acestea de pace le-a zis lui Evandru, Aeneas:
„Sōrtea, tu cel mai cucernic fruntaș al Greciei, la tine
Azi mă trimite cu rugă, și 'n mână cu māslinul acesta.
Nu mi-e nici tēmă să viu, cu tōte că tu ești arcadic,
Principe Grec, și cu nēmum Atrișilor rudă de-aprōpe.
Multă-mi virtute ce-o simt, și Zeii cu multele 'ndemnuri,
Tații prin vremi 'nrudiți, și vestea ce-ți merse prin lume:
Astea 'naduser'aici, cu drag urmārindu'mi ursita.
Dardanus, moșul dîntăiu — căci Ilion el îl durase —
Fiū al Electrei, așa s'a svonit, al nāscutei din Atlas,
Merse 'n pāmîntul trōadic; iar tatăl Electrei e 'naltul
Atlas, acel ce ridică tot cerul purtāndu-l pe umeri.

Voi din Mercuriū purcedeți, pe care pe munți zămislindu-l Maja frumoasă 'l născu, pe Cillenus cel prin de zăpadă. Inșă pe Maja, de credem și noi ce-auđim, o născuse Atlas, chiar Atlas acela ce pörtă tot cerul pe umeri. Decı amınođi, răslețiți, din același părinte purcedem — Astfel, cu 'ncredere 'n voi, nici soli nu trimisem la tine, Nici ispitiri și spioni, ci singur în mánile tale Capul mi-l dađi, și pe-aí meí, și smerit eú de tine m'ap-

[ropiú.

Iată poporul daunic, acel ce și 'n tine lovește, Dacă ne-alungă pe noi, vedé-l veí obraznic cu totul, Și că puțin îi lipsește să bată pámıntul italic Tot, și din mare să 'ntindă domnia de-alatul la mare. Ia-ne și dá-ne credință. Căci trainice brațe și suflet Vrednic avem în rėsboiú și 'ncercată putere de tineri“.

Ast-fel a zis, iar Evandru 'ndelung ispitindu-i într una Ochii și fața și chipul întreg măsurându-l cu ochii Zise puținul cuvınt: „Tu cel mai puternic al Trojei, Ah, cu ce drag te primesc! Și te știú! Și cum-semeni

[la vorbă

Semeni la chip cu bătránul Anhise, la 'ntréga fáptură! Mınte pe Priam il țin, că voind să cunóscă regatul Salamis, unde domnea Hesiona, sora lui Priam Dınsul pe drum s'abátu și 'n Arcadia, plina de ghețuri. Eú, că de-abia-mi răsárise pe-atunci tinereta pe față, Stam náucit și priviam pe frunțașii trojanici, pe Priam Insuși; dar, trupeș, Anhises, în frunte pe toți intrecédu-i. Plin de-ale vırstei vápái, m'ardea pátimașa dorința Vorbe cu dınsul să schimb și mâna-mi sál strıngă de

[mână.

M'apropiaí; și l-am dus cu drag la Phenös la ziduri. El la plecare mi-a dat săgeți lyceani, mai multe, Strınsé 'ntr'o tolbă de-argint, și-un straiú cu urzela de aur, Frıne-aurite mi-a dat o pereche, și-azi Pallas le are.

Ceea-ce cauți e gata; iar strıngerea mánii: fráțiie: Iată, când ziua de mâne din nou lumina-va pámıntul, O să te 'ntorcí mulțamit de-ajutor și de sprijin puternic. Iar, că venirați ca fráți, serbați-mi voi jertfele-acestea — Cărora nu mi-e ertat'amınarea — cu noi împreună: Să ve deprindeți de-acum cu starea la mese 'nfráțiie.“

Ast-fel a zis, poruncind să'noiască máncaarea, și cupe Duse s'aducă, și-a pus pe Trojeni pe rázóre, la masă. Inșă la loc mai de cinste, pe-un scaun de paltin, pe care Piele sbırlită de leú așternut-a, el duse p'Aeneas. Harnicii tineri pe-alesul, în frunte c'un preot, cu zorul Friptele cárnurí de taur le-aduc, și prin coșuri încarcă Daruri dospite, de grıú, și tórnă 'n ulcióre pe Bachus. Stă și-ospátéză virtos și Aeneas, și tinerii Trojei, Rup prisosite fripturi și 'mbucă din carnea de jertfă.

și el nu știa să-și deie sama despre ele. El státea nedumerit. Nu știa să 'nceapă cu príncipele orí să ceară întâi esplícății dela Ștefani, ale cărui cuvinte căzură asupra lui ca un duș rece. Auzind însă vocea archiducelui: „Ce e acolo?“ el se trezi, pusé sabia 'n teacă și se depártă fără a se mai gândi la ciucurii rupti, pe cari fata le pusese 'n sın neobservată de nimeni în válmășagul produs prin cearta domnilor.

După câte-va clipe întră archiducele în cercul ce-l formă suita și întrebă de nou: „Ce s'a 'ntemplat aici?“

Ștefani ținú de cuviință a rėsponde: „Sé vede că domnií au béut cevaș prea setoși. Poftim să bem un páhar de apă, asta ne va face bine.“

Cu aceste cuvinte el luá de braț pe príncipe în fața căruiá se vedea într' adevér că béuse, și-l dusé cu sine urmând: „Peste tot cred că ar fi sosit timpul pránzuluí; prea mult vin în stomac gol nu face bine.“

„Da, am vrut să máncaș aici,“ luá vorba archiducele. „Poftiți deci domnilor; au și trecut doué-sprezece ceasuri și toate sınt gata de demult.“

Apoi întorcédu-se cátră preot urmá: „Precum am spus, toate m'au atins plăcut și vé mulțumesc încă odată pentru primirea ce mi-ați făcut. Te-aș mai ruga numái să 'ndemni pe oameni să ne lase acum să máncaș în pace.“

Pe când preotul sé 'nchiná, archiducele cu un binevoitor rémas bun sé depártă și întră în pádurice. Preotul sé dusé între țerani și le spusé dorința archiducelui, la ce o luară cu toți spre casă. —

Când cálóreții, cam dupé un ceas, pornirá mai departe și contele Stuart își primblá privirile prin tufiș, j-sé párea că strălucesc fire de aur prin frunze. Privi mai cu băgare de samá, însă nu putea descoperi nimic și mormái descuragiat: „Oare visez deja cu ochii deschiși?“

Cu toate acestea el nu visasé, căci dupé ce cálóreții sé depártará, Elisaveta eși din tufiș, și ascunsá din dărétul unui copac privia în urma lor, pâna ce sé perdurá prin volburile de colb.

2. În Cámpani.

Dincolo de Valea mare cálóreții coboríau creasta dealuluí carele aici se perde în șes la împreunare celor doué vái, și ajunsérá 'n curánd la Holod, sat rėsfirat pe coastele cátorva coline. La capétul satuluí ei trecurá párául Holod si după câteva minute suirá prin Vinteri coasta unui deal lung. Dincolo de sat, unde drumul întră iarăș în codru, archiducele își opri calul pentru a privi îndérét peste valea latá și rodnicá a Crișuluí negru. Spre miazá-zi sé tot mai vedeau încă munții Belıuluí, mai spre dreapta dealurile dela Șiria. Dupé ce trecuserá dealul sé întoarsérá spre dreapta și coborírá pe coasta lui încetișor la vale, luând o direcție aproape paralelá cu a páráuluí.

Eșind din codru și vészend iarăș la stángra lor pá-

Logodnica contelui Stuart.

— Povestire din viața Románilor bihoreni. —

De L. Rudow-Suciu.

(Urmare).

Príncipele de asemenea scoase sabia. Státurá amândoi față 'n față cu sabiile scoasc, cu ochi fulgerători de mánie, și cine știe ce sé întembla, dacă Ștefani ținduși foalele de rıs n'ar fi strigat: „Domnilor, are să curgá sánge príncipesc și regesc pentru o moicá de románca?“

Contele avea iarăș o clipá de înmármurire. Sufletul séu nu mai încápea sentimentele ce-i sé ímbulzıau

răul ce trece șerpuiind prin poeni, Stuart își scoase harta și observă: „Asta e acelaș părau pe care am trecut mai nainte! De ce nu merge drumul de țară de alungul lui, ci ocolește cel puțin un sfert de ceas peste dealul acesta! Aceasta oare ar fi iarăș s'iscusință a minții maghiare?”

Principele îi aruncă o privire dușmănoasă, și archiducele esplică zimbînd: „Mi se pare că pentru aceea, de a lega satul din urmă și petrăriile lui cu drumul cel de țară.”

„Asta doară s'ar fi putut ajunge și prin un drum lateral, satul e departe de abia zece minute dela părau. Astfel însă fiește-cine perde aproape un jumătate de ceas.”

„Adevărat”, confirmă archiducele. „Mai bine s'ar fi făcut drumul de-alungul păraului, cum zici dta. Oamenii însă nu sînt atît de grăbiți pe aci. Și apoi priveliștea frumoasă dincolo și dincoace de creastă ne despăgubește pentru suirea obositoare. Vezi numai cum se nșiră satele pe vale!”

Într' adevăr valea lungă, dar lată abia de doi-trei kilometri întindea o priveliște frumoasă. Când coborînd când suind pe coasta dealului ei în sfîrșit ajunsă la Răbăganî, un sat cu casele împrăștiate cale de un ceas. Când trecură pe lângă crișmă, auziră de odată un „Hoo! Halo!” puternic, și din ușă se repezi un bărbat viguros în gală maghiară: nădragi strîmți, atilă și cușma lăsată pzeziș pe fața înroșită.

„Contele!” strigară domniî din Oradea surprinși, ba superați și Stefani își îndreptă calul spre dinsul, vorbindu-i încet, dar iritat.

„Doamne!” se scuză contele P. „Ce eram să fac? Să vă merg în cale mai departe, n'avea înțeles, mai ales în căldura aceasta, și fiind setos, am bcut una.”

„Dar în crișma satului!”

„Doară poți să beai un păhar cu țeraniî tîi; sînt oameni și ei!” mormăi contele. Încălecă apoi, scoase sabia încovoiată din teaca bogat împodobită și călări spre archiducele salutându-l coborîndu-și arma: „Alteței Voastre Impărătești și Răgești un: Bine-ați venit! din toată inima, deși de o cam dată salutarea e cam sacă. — Mă rog, aici spre stînga!” adaogă el vîzînd că archiducele înainta pe drumul țerîi, și luă o cale laterală îngustă care pleca față cu crișmă. „Temerea mea că domniî nu vor să nimerească drumul, a fost deci cu temeiu; dvoastre n'aveți de ce să fiți superați că v'am venit în cale!”

Archiducele răspunsă binevoitor, dându-i mâna: „Mulțumim dragul meu conte, că ai avut grige să nu rătăcim.”

„Pentru aceasta ar fi fost de ajuns și un stîlp de drum”, observă Stuart, „așa ceva însă se pare că nu se află într' astă țară binecuvîntată.”

„De ce, când țeraniî nu știu citi”, esplică contele P. și urmă adresându-se archiducelui: „Călătoria nu v'a obosit prea mult, alteță?”

„Nu”, răspunsă acela. „Vezi că venim cu toții!”

„Cu cât mai mulți, cu atît mai bine!” strigă contele, bătîndu-și genunchiul cu putere, încât se auzi departe. „Dar ce voioși vom mai fi! Înainte deci, domniilor, ca să ajungem de vreme!”

Cu aceste cuvinte dete pîntenii calului; ceilalți făcură asemenea. Fiîndcă contele P. sosise din partea dreaptă, el se alătură archiducelui pe aceeaș parte, încât Stuart rămăsă napoi. Asta îi era acestuia foarte pe plac pentrucă așa se putea da în gîndurile cari erau încă tot la apariția încântătoare, la domnișoara Elisaveta. Fără ndoială, ea era de o frumusețe ateesă. Și tot așa cultura atît a inimei cît spiritului ei trecu departe mediul obicinuit, încât ea făcuse asupra contelui o impresie din celea mai vii. Dar dînsa și el, contele Stuart, ducele de Albany — e cu neputîntă! încheia el în gîndu-i, dînd din mîna; ca și când ar fi vrut să steargă ideea aceasta din mîntea sa. Frica de a se face ridicul, cărea în sine e atît de ridiculă, era motivul de căpîtenie pentru hotărîrea sa de a uita această aventură cît mai cuîend. De cîte ori își amintea de acestea dulci priviri, une-ori duioase, alte-ori șăgalnice i-se năștea în inimă dorul viu de a urmări în toată a sa viață aceste priviri. — Dar cum s'ar putea? La vîrsta de 30 ani să-și lepede numele, rangul dela oaste și să înceapă o altă carieră, o altă viață? Dar atâtea vioaie vienezee s'ar simți fericite puînd să fie contesa Stuart. Nu sînt întru ele atâtea frumuseți rare? Și nu sînt oare, a căror zestre l'ar pune în poziția de a-și relua titlul de duce? El simția că de o vreme încoaici știa să judece mai astîmpărat în fața unor astfel de romantice aventuri, acum însă primise o impresie atît de puternică încât nu credea nici el că va putea să scape atît de ușor de ea. Dar nu era el soldat născut pentru luptă? Înainte deci cu bărbăție!

Îi trecură prin gînd cuvintele lui Schiller:

Tu plîngi?... Nu plînge, uită-mă!
Remăi cu bine față!
Nu mai pot sta... Nu pot păstra
Dragostea ta curată.
Pribeag-alerg de ici colea...
Deci tu nu poți să fi a mea.

Prin o mișcare învoluntară el strînsă frîul, încât calul s'eu începu să sară și asta-l deșteptă din visurile sale. Acuma iarăș auzi vocile lunei din afară cari mai nainte îi trecuseră pelângă urechi. Archiducele zise tocmai: „Ei, și cum stăm cu urșii?”

„Astă noapte iar au ucis o junincă și au tirît-o pe munte n sus. Ursoaica trebuie să fie o dihanie urîșă”, răspunsă contele P. voios. Puii de altfel sînt asemenea de mărimea oilor.”

„Dacă se poate, aș dori să iau cu mine măcar unul dintre ei.”

„Precum porunciți alteță. I voi înștiința pe oameni.”

„Familia interesantă doar nu ne va scăpa?”

„Nu, alteță. Peste zi șed în peștera lor cale de vr' o patru ceasuri dela noi, și pentru a fi cu totul sigur,

am trimis astă dimineață oameni ca să-i împresoare. Decî după plac îi putem aștepta sara când își vor părăși culcușul, sau îi vom scoate mâne“.

„Aceasta mi-să pare mai potrivit. Nu-î lună, și noi am dormit foarte puțin nopțile din urmă încât avem lipsă să ne odihnim cum se cade.“

Pe fețele celor mai mulți se putea citi o aprobare vie la aceste cuvinte; numai unii păreau a avea ceva în contra, dar nu cutezară a o spune. Contele ridică sprincenele, dar răspunsă numai: „Precum porunciți al-teță!“

În timpul acesta călăreții părăsiră satul și înaintară mai departe în valea frumoasă a pârăului. Vînătoria plănuită și alte asemenea aventuri dedeau material bogat pentru conversație, și așa ceata străbătu pe nesimțite satul cel mai de aproape și vezu înaintea sa Cămpăni, la poalele dealului care ese din șirul munților. Pe atunci, ce-i drept încă nu se vedea din depărtare castelul pompos pe care contele Platers l'a ridicat mai târziu lângă sat, dar împrejurimea încântătoare, care-l îndemna pe bogătoiu din Galiția a se așeza pentru vară tocmai aici, era aceeași și plăcea peste măsură și oaspeților cari, mai toți, călătoriau foarte mult.

Încă un sfert de ceas, și ceata intră în curtea umbroasă a castelului. Domni se deteră jos lăsând caii în grija servitorilor și suiră scările înaintea portalului, unde erau contesele: mama cam îngrășată, dar ochii ei strălucitori arătau că dînsa odată era tot atât de frumoasă ca fiica ei Edita, care avea vr'o optsprezece ani și purta asemenea cu mamă sa o haină ușoară, de culoare deschisă, aruncând oaspeților niște priviri după cari ori cine putea înțelege ușor că creșterea ei nu fusese prea severă.

Stefani nu zisese prea mult când o numise frumoasă ca o zină. Chiar archiducele, după ce sărutase mîna mamei, privia mirat fețișoara fină, în trăsurile căreia originea italiană încă se putea recunoaște destul de limpede, și pe trupul mlădios dar destul de voinic; apoi îi întinse mîna și fetei. Aceeași făcură domni cei mai în vîrstă, atât cei din Orade cât și cei din suita archiducelui; cei mai tineri însă îi sărutară mîna precum mami-sale. Dintre oaspeții noi din întemplantare Stuart era singurul care încă nu era om în vîrstă dar nici tîner, decî fiind prezentat prin archiducele ca „contele Stuart, ducele de Albany“, el se mulțumi să sărute numai mîna mamei și să se plece înaintea ficei. Dar îndată îi păru rău de aceasta, căci ea par'că vroi să-i întindă mîna, și fiindcă el părea că n'o observă, se'ntoarsă dela el cu o expresie vădită de nemulțumire. Stuart simția că trebuie să-și îndrepte greșala, înaintă decî, să rugă de ertare și să-i permită a-i săruta mîna, fiind el pentru întâia dată în Ungaria, nu știuse oare asta-i ar fi permis sau ba șcl.

Contesa Edita l'asculta cu vădită plăcere; domni ceialalți par'că nu erau de față pentru dînsa; ambițioasă cum era, ea vroi cel puțin să aibă pentru sine pe

duce, pentrucă mama ei l'ocupase pe archiduce. Așa dar când Stefani se apropia de ea, l'întrebă cu un zîmbet malițios afară din cale: „Ce face răcul meu, dle căpitan?“

Stefani se făcu roș ca sfecla și Orădanii ceialalți începură a rîde, încât archiducele întrebă: „Ce-î, mă rog?“

(Va urma.)

Dela Logoj.

(Vorbe de petrecere)

I.

Numărul de probă al „*Foii literare*“ m'a surprins plăcut. Cum l-am văzut, am zis: „Na, asta ar putea fi un fel de „*An der schönen blauen Donau*“ românesc!.. (Nu știu ce susțin alții, dar eu am o slabiciune catra foaia aceasta)... Haid, se scriu și eu ceva... Dar ce? Vezi, asta-i asta... Ce? Schițe, că doar e sezonul schițelor!... Dar de unde modele? De acasă, dela Logoj“.

Dictum, factum.

Cine n'a auzit de Logoj și de logojeni?! În Logoj e buricul pămîntului și de aceea rar om ca logojanul. Logojenii conștii de asta se țin tare făloși de ceialalți oameni. Și mai că-ți vine să le dai dreptate, când îi pui pe cântariu și vezi cât trag. Trag mult, în toate privințele, și bune și rele. Domnia Voastră puteți să-i judecați încât-va din schițele, cu cari din bunătatea mult promițtoarei noastre redactoare am de gând să umplu câte-va coloane din „*Foia literară*“.

M'am apucat de schițe și voi schița ici-colea câte ceva din ființa a câte unui logojan.

Nu-i om ca românul, și român ca bănașanul, bănașan ca logojanul, logojan ca — să-i zicem pe scurt — B... Așa scria odată un foiletonist al „*Tribunei*“ și mulți din oaspeții „Astrei“, veniți astă toamnă la Logoj, s'au convins, că foiletonistul a avut dreptate.

B... al nostru e român verde, biserican mare și pe lângă acestea avocat vestit.

Iată câte-va schițe din viața lui de avocat.

— *M'aș bucura deosebit, frate, că plecăm împreună, ducă te-ai lăsa de dormitul în cupeu îndată ce pornește trenul.*

Cu vorbele acestea se adresă B... odată colegului seu Iulus... la gara din Logoj. Iulus avea o datină urită, nu putea se călătorească pe tren nici 10 minute fără ca să nu adoarmă. Și-apoi dormitul calea-valea, dar hîrconează de țese redicau perii în cap. Asta mai ales îl supăra pe B... care de alt fel încă nu e vrășmașul somnului...

— *Bine, frate, — response avocatul Iulus — bine, eu me țin, cât pot... Dar tu unde călătorești?*

— *La Pesta.*

— *Foarte bine. Eu la Timișoara... Mi-oi da toată silința să stăm de vorbă... dară totuș, de s'ar întempla să adorm, apoi fii bun, trezește-me la Timișoara.*

Nu trecură nici 15 minute și avocatul Iulus — doarme dus, B... care avea de lucru tot la Timi-

șoara, era silit să-și omoară uritul privind la colegul său, care prin hircronit pare că pusese un alt tren în mișcare. L-a deșteptat de vre-o două ori, dar înzădar. Advocatul Iulus adurmea de nou, cum auzia sgomotul monoton, ce-l făcea trenul.

Trenul ajunge și stă în Recaș, o stațiune între Logoj și Timișoara. B... scoate capul pe fereastră și cu o voce prefăcută strigă: „*Beregszó, egy perc!*” Beregszó-ul e o stațiune mică și pentru logojeni dincolo de Timișoara.

— „*Ei sêracul de mine și de mine*” — strigă avocatul Iulus sărind drept în mijlocul cupeului — „*am trecut de Timișoară?*”

— „*Trecut*”, — răspune B..., care neobservat se așezase la locul său.

— *Pentru Dumnezeu, ce nu m'ai trezit în Timișoara? Am termin la tribunal și me judec în absență... Fire ai să fi... și luându-și actele subsuoară se repezi jos... și fuga, doar va găsi vre-o trăsură, să-l ducă la Timișoara. Nu e tocmai departe.*

Într'acestea trenul se puse în mișcare. Avocatul Iulus remase în Recaș și când a observat păcălitura, trenul era departe. Vă puteți închipui necazul lui. Și ne mai putând ajunge din Recaș la timp în Timișoara, se decise să aștepte trenul de sara, cu care să se rentoarcă la Logoj.

B... ajungând în Timișoara s'a interesat la tribunal de cauza păcălitului său coleg și i-a făcut rënd, să capete alt termîn.

— *D'apoi bine, frate, așa me bățjocuriși? ... Aici ți-i Pesta?* — zise avocatul Iulus lui B..., pe care-l întâlni sara în tren.

— *Ce Pesta, frate? Ți-o spun verde, represênt pe contrariul clientului teu... și apoi cum puteam eu căștiga o cauză, sigur perdută dacă nu te lăsam în Recaș? Ești contumațiat.*

Și acum tine-mi-te, B..., la lecții morale, — la d'ăstea se cam pricepea Iulus. Lecțiunile au ținut până în Logoj. Și avocatul Iulus de astă dată s'a coborît prima oară la adevărata stațiune, fără ca să-l trezască alții.

La câteva zile avocatul Iulus a primit noul termîn dela tribunalul din Timișoara și a făcut — ochi mari....

0.

G l u m e.

Drept are.

Învățatorul: „Cum se numesc cei trei crai dela răsărit?”

Învățacelul: „Gaspar, Melchior și Balthazar.”

Învățatorul: „Și care dintre acești trei crai a fost arap?”

Învățacelul: „Cel negru!”

Sincer.

Șeful de biuro (cătră un învățacel nou): „Ți a spus dl contabil-ce să faci după prânz?”

Învățacelul: „Da, mi a spus — să 'l trezesc, îndată ce te ved pe dta venind.”

POESII POPORALE.

Din Uzdin (Bămat.)

*Pân' eram tineră fată
Purtam pană după bată,
Purtai pană 'lobodă,
Si-mi fu calea slobodă,*

*Dar' dacă mă măritai
Socră ra îmi căpătai,
Sede 'n vatră și me latră,
Si strigă că nu-s bărbată,
Nu-s bărbată, că alaltă.*

*M'o mânat la secerat,
Cu un câne de cumnat.
Secerai, cât secerai*

*Rêu la mână me tăiai.
Si puțin sânge mi o curs
Vai! ce jale m'o ajuns
Lăpêdai seceră 'n grâu
Si pusei mâna la brâu.*

*Veni mica rândunea
Se puse pe breazda mea
„Auzi mică rândunea
Nu' mi plânge de mila mea
Ci te du la maica acas'
De-ii spune al meu necăz.*

*Și te pupe în ferestă
Și cu cică cicărește
Și cu maica mea vorbește
Să mi astrângă tôlele
Să le ducă în grădină
Să le dee foc și pară
Să se ducă vestea 'n țară
Să meargă fumul pe ceri
Să se ducă vestea 'n țeri
Se vadă maicuțele
Cum îș dau fețițele.*

Culeasă de Paul.

Pe treapta cea de sus.

(O istorie studentească din Halle.)

(Urmare.)

„Proști! Cine vorbește aici despre consilierul intim!“ mormăi Sip.

„Eu de exemplu!“ răspunsă Berger cu sânge rece.

„Tocmai de aceea e o prostie!“

„Pe partea căruia se află prostia, mi-se pare încă cel puțin nesigur, după întregul decurs al convorbirii noastre.“

„Doamne, e vina mea că nu m'am născut un leu paraleu!“ suspină Sip cu o expresie dureroasă.

„Un om atât de învățat va putea isprăvi doar' cu un baronaș!“

„În ceea ce privește medicina, de sigur — dar aici, spune-mi numai cum?“

„În loc de răspuns Berger cântă lîn:

„Apoi zise Pipifax:

Voi toți sunteți proști ca tunul,

Un drăcuț adevărat

Nu mai singur sânt eu unul!“

„Ți-am mai zis că nu sunt dispus să aud obrăsnicii!“ strigă Sip. „Deci dacă ai să-mi spui vr'un lucru cuminte, spune-l ȳute, altfel mă duc. M'ai ȳnteles?“

Golindu și păharul el se sculă și Berger răspunsă: „M'ai tratat azi pe mine, pe amicul tău cel mai bun, ȳntr'un mod atât de revoltător, ȳncât nu cer altă decât să-mi dai dreptate ȳn punctul acesta.“

„În care punct?“

„Că ești prost ca tunul.“

„Auzi puțule!“ zise Sip ȳntr'un ton amenințator.

„Lasă-mă să sfirșesc!“ strigă Berger. Voesc să zic că ești prost ca tunul, dacă nu vei fi mirele Gert-rudei ȳn timp de o săptămână.“

Ochii lui Sip ȳncepură a străluci, pėrul lui par'că se ridică și șiretul de Berger urmă ȳute: „Nu, asta nu atėrnă dela mine, să zicem deci, dacă baronul nu mai va avea prilej să vorbească cu verișoara mea!“

„Ești atotștiutor?“

„Aș dori să fiu, mai ales ȳn ȳurisprudență“, oftă Berger.

„Ear cum vei ști că ceva nu se va ȳntempla?“

„De aceasta vei putea să tē convingi ușor. Lucrul cel mai simplu, ce-i drept, ar fi, dacă baronul s'ar muta de acolo și mie mi-se pare că nici nu poate face vr'un lucru mai cuminte.“

„Cum vei s'a ajungi scopul acesta?“ ȳntrebă Sip nedumerit.

„Prost ca tunul!“ răspunsă Berger liniștit.

Sip ȳși suprimă supėrarea și zise: „Dar joc onest șē fie, mă rog!“

„Dacă n'ai fi tutorul*) meu, ȳndată ȳi aș fi șters o palmă. M'ai ȳnteles?“

„Nu te supėra! Nu cumva vrei să-l provoci? Așa ceva eu n'aș putea suferi la nici un cas!“

„Nu te ȳngriji! De o cam dată n'am lipsă.“

Sip dete din cap cu o expresie de ȳndoială și zise: „Dacă n'aș ști ce năzdrăvenii ai sėvirșit, te aș declara de nebun, ȳnsē o să vedem. Dar dacă totuș nu vei reuși?“

„Nici Gertrud nu ȳi e de ajuns, nemodestule?“

„Precum am spus, nu vėd ȳn ce chip și ce fel...“

„Să mă numești prost ca tunul dacă nu te voi desbăra de rivalul tău. Ești ȳndestulit acuma?“

„Sunt curios,“ zise Sip și căutându-și ceasornicul el adaogă ȳute: ȳndată sunt șapte oare, trebuie să mă duc la clinică. Sara bună!“

„Să ne vedem sănėtoși mține la timpul acesta“ răspunsă Berger și se ȳntoarsē la locul sėu de mai nainte.

2. Un leac pentru rivali.

Cetalalți ședeau la cină, și Berger ȳși comandă asemenea de mănecare.

„Ce mutră faci? Par'că iar ai născocit una și bună!“ zise vecinul sėu, Kunz.

„Eu?“ ȳntrebă el cu fața cea mai nevinovată din lume.

Da, da, fața ta te trădează!“ strlgară alții. „Spune deci!“

Berger luă friptura de pe talerul sėu și o aruncă cernelui cel mare, care o prinse foarte dibaciū.

„Dacă vroii o glumă, ȳată una,“ adaogă el. „Acuma ȳnsē dați-mi pace!“

Dupė cină toți „lucrau“ mai departe ȳn bere și toți cāscară ochii când la zece ceasuri Berger se sculă.

„Un' te duci?“ ȳl ȳntrebară.

„La ale mele,“ răspunsă el scurt.

„Las' că vin și eu,“ zise Kunz și ȳși poli păharul ȳn grabă luându-si și asemenea chipiul.

Dupė ce eșiră, zise Kunz: Că mergi acasă, singur n'o vei crede, știu că-ȳi bați capul cu vr'o năzdrăvenie și fiind tocmai cu chef, aș dori să am parte și eu. E planul tēu gata?“

„ȳncă nu, tocmai mă gândesc cum s'o dreg.“

„Știi una? Ar trebui să-ȳ plătim baronului acestuia pentru obrăsnicia cu care ieri a luat verișoara ta dela tutorul nostru. Nemai pomenit!“

Un zimbet de ȳndestulire trecu peste fața lui Berger, care răspunsă: „Adevėrat, e un scandal!“

N'ai putea să ȳntrevii tu ca vėr?“

„Ba, ce mi pasă mie de asta?“

„Ce-ȳi pasă ȳie?“ ȳntrebă Kunz indignat. „N'ai spus tocmai acum ca-i un scandal? Unul dintre ai noștri, cel mai cu vază și ȳncă tutorul nostru, să fie ȳntrecut de un astfel de guguman? — Dacă aș ști numai cum să-l prind!“

„Orȳ unde, nasul mai ales e potrivit pentru așa ceva.“

*) Leibbursch

„Prostie. Cum o 'ntelegi așa?”

„Precum le am spus,” răspunsă Berger cu liniștea sa neturburată.

„Apoi, explică-te mai lămurit!” zise Kunz nerăbdător, și Berger îi șopti: „Baronul acesta doarme ca mortul; eu locuiesc dedesuptul lui și totuși m'am deșteptat cu mult înainte de el când deunăzile a vrut să plece desdedimineață. A trebuit o larmă grozavă pentru a-l deștepta.”

„După douăzeci de păhare alții o pătesc asemenea.”

„Nu, la el nu beutul e cauză, e boală din naștere sau nu știu de unde.”

„Vino, atunci îndată vom face o încercare!”

„Între adevăr?” întrebă Berger cu o expresie prefăcută de îndoială.

(Va urma).

L a V a t r ă .

(Loc de convorbiri.)

București.

George Coșbuc a obținut pentru traducerea Eneidei lui Virgil premiul de 12000 franci!

Iată noutatea, cu care lumea literară, ce urmărește lucrările Academiei, se ocupă de două-trei zile și nu se găsește glas, care să nu se pronunțe bine despre buna inspirațiune de care în acest cas a fost condusă Academia română.

A avut și adversari Coșbuc, în Academie se 'ntelege. Insuși dl. Hașdău, care de altfel în mod congenial ar trebui să știe apreția un spirit și original și bogat ca al lui Coșbuc, îi-a fost adversar. În schimb l'a sprijinit majoritatea, în care dl. Ioan Kalindăru s'a distins prin caldura intervenirii sale.

Rareori s'a intervenit în chip mai desinteresat pentru o cauză dreaptă, ca în acest cas.

Domnul Ioan Kalindăru se ocupă de predilecție cu istoria, antichitățile, dreptul și literatura romană. Sunt cunoscute scrierile sale numeroase din acest domeniu al științei. În decursul sesiunii tocmai sfârșite a Academiei dînsul a cetit ultima sa lucrare despre împăratul August și literaturii din epoca sa. Vorbind despre Virgil a vorbit firește și despre traducerea lui Coșbuc, pe care rar cetitor o va fi cetit mai atent, decât dînsul. Așa se explică zelul intervenirii pentru premiare al dlui Kalindăru, care doria să vadă remunerată o bună lucrare de același domeniu, cu care dînsul se ocupă atât de mult.

Coșbuc însuși a întreprins traducerea Eneidei ca un fel de exercițiu, de preparație pentru o lucrare mai mare: pentru traducerea lui Homer. La început nici nu avuse gândul, de-a o traduce toată. Din cântec în cântec, din frumsețe în frumsețe, traducătorul s'a pomenit — că sfârșește Eneida. Un manuscris de atât preț nu se

putea să rămână nepublicat. Repeziciunea, cu care s'a trecut aproape întreaga ediție a Eneidei și premiul dat de Academie sunt dovezi că autorul nu s'a înșelat de loc asupra valorii și efectului lucrării sale.

De-ar fi numai înțeles tot binele ce poate reeși din răspândirea acestei opere! Ministerul instrucției face ediții populare de opera menite a fi puse în mâinile școlărilor. O ediție de-acest fel a Eneidei, însoțită însă de oarecare note, ar putea să deștepte mult interes pentru literaturile vechi, pentru care — cu durere o spunea dl. N. Iorga dela Tribuna Ateneului — în România interesul este atât de neînsemnat, încât lipsa lui constituie un păcat contra educațiunii literare și desăvârșirii morale a lumii noastre.

Când pe lângă Eneidă, vom avea și o traducere a Iliadei și Odiseii, când Homer va vorbi în românește limba lui Coșbuc, nu versul lui Aristia ori Simon, nu prosa lui Caragiani, atunci norocosul premiat al Academiei va putea cu drept cuvânt să zică că a făcut o faptă mare.

Probabil este că Homer nu va mai fi tradus în hexametri, ci într'un vers lung și rimat, în felul traducerii *Sacuntalei*. Autorul s'a convins, ni se pare, că alegând hexametru nerimat, a trebuit să forțeze uneori limba și să renunțe la multă armonie, pe care lui Homer nu i-o va detrage.

Sf.

Cronica săptămînei.

Dela noi.

Societatea „Pentru Maior” a tinerimei universitare române din Pesta, are în anul acesta școlar până acum 75 membri ordinari, câți, de 34 ani, de când există, încă n'a avut. Dovadă că interesul față de societate crește, ear societatea aceasta satisface în mod-energic chemării sale, de a cultiva spiritul de corp. Afacerile administrative le conduce un comitet de 8 membri, ear afacerile literare o comisiune literară de 7 membri. Comisiunea literară lucră de present la un *Almanach*, care însă — avându-se în vedere multele greutăți — cu greu va putea fi edat până la sfîrșitul *acestui* an școlar. Au fost rugați se colaboreze la *Almanach* și diferiți membri onorari ai societății, ear până acum au și sosit unele răspunsuri favorabile, între cari ale dnilor *Slavici* și *Marienescu*. De lucrarea aceasta leagă tinerimea frumoase nădejdi. — În cea din urmă ședință generală extraordinară au fost numiți de membri onorari ai societății dnii Gustav Weigaș, Florian cav. de Porcius și Partenie Cosma. Pentru cel dintâi încă nu s'a primit întărirea dela guvern. — În urma ședințelor generale ale institutelor române de credit au sosit pe seama societății mai multe ajutoare. — *Ch.*

Congresul studenților maghiari n'a fost favorizat de timp, căci a plouat aproape neconținut. Dar ploaia n' a putut potoli focul tineretelor, s'au vorbit multe și de toate, mai ales la banchetul ținut în 22. apr. sara. Între altele studentul Petrasovits din Kecskemét a bătut „întru sănătatea cardinalului Schlauch ca apărător al moravurilor creștine” cari ar fi tare primejduite din partea celor veniți de curînd în țară (az-uj

honfoglalók). Studenții din Pesta *Kecskemét* și Pojon l-au aclamat în modul cel mai viu; cei din Oradea-Mare, Cluj și Dobrișin nu, ei s'au și departat în curând, după ce un redactor al foilor „Szabadság”, anume Halász, respinsese vorbirea lui Petrasovits.

Dintre studenții români de altfel nimeni n'a luat parte, ceea ce foile maghiare nici n'o amintesc.

Necrolog. În 27. apr. st. n. a murit la Babța în vîrstă de 68 ani Andrei Șimonca proprietar. Fie-i țerina ușoară!

Din străinătate.

Precum era de prevezut, oastea turcească fiind cu mult mai tare și pe de asupra fiind condusă de ofițeri germani, precum Kalau vom Hofe, i-au bătut cumplit pe Greci, cari au fugit în ruptul capului părăsind Larisa cu toate magazinele ce le umpluseră cu proviant și muniție. Acuma vreau să și întăresc o poziție nouă lângă Farsalos cu vr'o 50 de kilometri mai spre miază zi, dar Turcii cari îi urmăresc abia le vor da timp. Din cauza aceasta Grecii s'au supărați pe regele lor și poate-l vor isgoni în curând, deși el a făcut numai ceea ce poporul a cerut dela dînsul.

Grecia a trimis în război deja pe jandarmi și poliști, dar toate în zădar. Cu toate acestea ea declară că nu va cere sprijinul puterilor mari; dacă ea se va ținea de cuvînt, Turcii în două trei săptămîni pot ajunge înaintea Atenei, și atunci războiul s'ar sfîrși, adecă războiul între Grecia și Turcie.

Rusia însă prepară deja altul; între Turcia și Bulgaria, căci ambasadorul ei în Stambul, Nelidov, sprijinește astfel pretensiile bulgare cari Turcii nu vreau și nu pot să le împlinească, despre care lucru foile turcești s'au plîng amar. Și cu toate acestea Rusia cere dela Poarta permisiunea ca să-și poată trece flota din Marea neagră prin Dardanele, fiindcă Anglia adună o flotă mare împrejurul Cretei.

Între astfel de împrejurări ochii tuturor sînt îndreptați la Petersburg, unde a plecat împăratul nostru în 16. apr. Dar de geabă, nu se știe nimic despre sfaturile împăraților. După o săptămîna două însă vom ști și noi la ce rezultat au ajuns în Petersburg.

Toastele rostite la prînzul de gală în 27. apr. la Petersburg sînt de o căldură rară. Atît țarul cît și împăratul nostru zic că n'au alt scop de cît asigurarea păcii și sînt convinși că scopul acesta se va ajunge.

Cu atîta decî trebuie și putem să fim îndestulați deocamdată.

Bibliografie.

Volumul 1 „Realități și Visări” de Septimiu Sever Secula din „Biblioteca noastră”, anunțat în Nr 2 al revistei noastre, are următorul cuprins: Miți, Moș Ajun, Ce să-i faci? Nițică pâine, Sceptic, Galibardi, și Nu trăim o mie de ani. Toate șapte bucățile sînt scrise într'un stil ușor, limbă bună românească; cuprinsul ofere o lectură ușoară și plăcută, potrivită și pentru cărturarii noștri din popor. Recomandăm în deosebită atenție a publicului nostru această întreprindere folositoare din Caransebeș și ar fi de dorit ca ori care român iubitor de neamul său să nu întârzie a sprijini „Biblioteca noastră” comandând această cărtică. Prețul e 14 cr.

A apărut: „Parapleul Stului Petru” după C. Mikszáth de Ioan N. Pop. Recomandăm cetitorilor noștri această prea interesantă novelă. Opul se prezintă în un

format plăcut, tipariu curat, hârtie fină. Prețul numai 60 cr. plus 5 cr. spesele de porto. Se poate căpeta la *Iacob Nicolescu* colaborator la „Deptatea” Temesvár (Zápolyagasse 41.)

Înștiintare.

Colaboratorii noștri. Ne facem o plăcere să anunțăm cetitorilor noștri că printre colaboratorii noștri vor fi și domni *Ioan Slavici*, *A. C. Popovici* și *G. Bogdan-Ducă*.

Poșta redacției.

Dlui I. N. (Timișoara zápolya g. 41.) Cartea nu a sosit; în numărul viitor vom publica anonțul.

Dlui I. Ch. (Budapesta). Scrisoarea dvoastre ne a surprins plăcut. Ve mulțămim! Revista, la adresa indicată, am espedat-o și voți espeda-o regulat, gratuit. De altminteri revista o primesc gratuit toți cari ne dau spriginul lor spiritual.

Logogrif

de: *Petru G. Roșca* din *Zlatna*.

Din următoarele 60 silabe se se formeze 23 cuvinte a caror litere inițiale cetite de sus în jos se dee numirea unei foi literare, — iar cele finale cetite de jos în sus se dee numirea redactorului acelei foi și locul unde apare:

a, a, a, ac, al, au, ba, besci, bra, caț, cer, dam, das, de, de, do, dum, e, e, en, eu, fla, gel, ham, i, i. ia, iu, liu, la, liad, lo, ma, mi, mi, mud, ne, ni, no, non, now, o, o, os, pa, ra, ri, ric, rio, ro, ro, ro, ron, tal, ten, viu, zeu, zor.

1. Un nume bărbătesc.
2. Sat în România.
3. Un obiect mititel zilnic folosit.
4. Un nume barbatesc.
5. Un mare om de stat la Greci.
6. Fost ministru a cabinetului rus.
7. O iubită a lui Jupiter.
8. O carte sfîntă la jidani.
10. O parte a holdelor.
11. Un palat in Spania de pe timpul Maurilor.
12. Un popor din vechime.
13. Arbust cultivat pentru mirosul florilor sale, plăcute albinelor.
14. Baia de mare.
15. Animal selbatic.
16. Un mare om la Goți.
17. O fiintă supranaturală.
18. Un mare statistic german.
19. Nume femetesc.
20. Archiereu român.
21. Primul păcătos.
22. Oraș din America.
23. Un mare scriitor român.

Rectificare. În ghicitura din nrul 2 citește 5, 2, 11, 12, 3 în loc de: 5, 2, 11, 1, 2, 3 nume mitic șel.

 Ne rugăm respectuos de toți aceia cari au primit până acum revista noastră dar nu vreau să aboneze, să ne retrimită Nr 3 pe care l'am espedat acum.

Administrația.